

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 32. hét

NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Tehetség a Kárpát-medencében konferenciát tartottak a Magyarorság Házában

2014. július 30. és augusztus 1. között zajlott a budapesti Magyarorság Házában a „Tehetség a Kárpát-medencében” elnevezésű konferencia. Milován Orsolya, a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának főosztályvezetője a „2014 - a külhoni magyar felsősök éve” program keretében megtartott rendezvény megnyitóján elmondta, a konferencia fő témája a tehetség, annak felismerése, ápolása és a megfelelő tanácsadás. A külhoni magyar pedagógus szövetségek ajánlására több mint 100 magyar pedagógus vett részt a konferencián, melyen az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet és a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége bevonásának köszönhetően a legjobb szakemberek adtak elő. A Kárpát-medence különböző részéből érkező pedagógusok részletesen foglalkoztak a tehetségfelismerés, tehetséggondozás és a tehetség tanácsadás elméleti és gyakorlati részével. Az előadásokon kívül szekciófoglalkozásokon gyakorlati tapasztalatokat is cserélhettek a kooperatív tanulás, a képességek és pályaválasztás, a tehetségek motiválása és a tehetségsegítő környezet témában. Az elmúlt hét évben a Kárpát-medencében 1224 Tehetségpontból álló tehetséggondozó hálózat jött létre, amely ma már közvetlenül és közvetve több mint 200 000 emberrel áll kapcsolatban. A tehetségek segítésére kialakult ilyen széles összefogás a világon egyedülálló. A szakmai találkozón a tehetséggondozás modernizálása is szóba került. Az elmúlt néhány év során megerősödött az a nézet, hogy a tehetségsegítés hagyományos formái már nem elegendők. A tehetség személyének a központba állítása helyett a modern tudományos felfogás egyik komoly trendje a tehetségbarát környezetet állítja a középpontba. Mindezeket elismerve első lépésben nem is a tehetséget kell keresni, hanem tehetségbarát környezet megteremtésére kell törekedni, hangzott el a konferencián.

Victor Ponta megjelent és felszólalt a Nyergesetőn

Az idei megemlékezés az 1849-es nyergesetői ütközet helyszínén rendhagyó volt, ugyanis a 165. évforduló alkalmával, Kelemen Hunor szövetségi elnök meghívására részt vett rajta Victor Ponta miniszterelnök is. Kelemen Hunor köszönetet mondott a kormányfőnek, kiemelve, hogy ez az első alkalom, amikor Románia miniszterelnöke jelen van ezen a történelmi helyen. „Sokan lesznek, akik majd kritizálni fogják ezért a miniszterelnököt és a megemlékezés szervezőit is, de reményeim szerint többen lesznek azok, akik megértik, hogy fontosak ezek a látogatások, mert csak ez teremtheti meg az alapját a valódi párbeszédnek. Köszönöm, hogy Victor Ponta jelen van, hiszen csak úgy ismerhet meg minket, magyarokat igazán, ha szülőföldünkön találkozik velünk. Ha pedig jobban megismer, akkor jobban is érti mindazokat a célokat, amelyek számunkra fontosak, így a párbeszéd és a megértés jegyében jó válaszokat tudunk közösen adni a 21. század kihívásaira” – jelentette ki. Victor Ponta miniszterelnök magyarul is köszöntötte a

jelenlévőket. Beszédében tiszteletét fejezte ki a székelyek szabadságszeretet előtt, és szorgalmazta a két nép közeledését. „Minél gyakrabban hívnak meg ebbe a régióba, láthatják, számos zászló loboghat anélkül, hogy ebből újabb olyan háborúba kezdjünk, amelyre semmi szükségünk nincs” – jelentette ki a kormányfő. Megemlítette a Kézdivásárhelyről a Nyergesztetőre vezető utat, megjegyezve, az javításra szorul, és hogy tudja, mi a dolga, hiszen magyarok és románok ugyanazokkal a napi problémákkal küszködnek.

Kétséges Biró Rozália kinevezése

Kétségessé vált Biró Rozália szenátor, az RMDSZ Szövetségi Képviselők Tanácsának (SZKT) elnöke, Nagyvárad volt alpolgármestere kinevezése a Kelemen Hunor távozása nyomán megüresedő művelődési miniszteri és a miniszterelnök-helyettesi tisztségbe, miután Traian Băsescu államfő elsőre nem fogadta el sem az ő jelölését, sem Claudiu Manda szociáldemokrata képviselőjét a költségvetésért felelős tárca nélküli miniszteri tisztségbe. Victor Ponta miniszterelnök pénteken küldte el az államfőnek a javaslatot a tárcák élére szánt személyekről. Băsescu délután sajtónyilatkozatban tudatta, sem Birót, sem Mandát nem tartja alkalmasnak a tisztségre. Az államfő Biró hiányos román nyelvtudásával indokolta az elutasítást. „Nem szeretném, hogy Románia művelődési miniszterét kétlábú gyerekekről szóló mesék üldözzék” – indokolta döntését. Ezzel az államfő arra utalt, hogy Birót 2010-ben, amikor Nagyvárad alpolgármestere volt, egy román rádiós élő adásban megtréfálta, megkérdezte ugyanis, hogy élnek-e Váradon kétlábú (biped) gyerekek. Biró félreértette a kérdést, és azt hitte, koldusokról van szó, így közölte: a kétlábú gyerekek eltűntek a város utcáiról, mert összegyűjtötték őket. Băsescu szerint nem elfogadható, hogy a román kormány egyik tagja nem érti tökéletesen a román nyelvet, hiszen a tárcának a román értelmiséggel kell foglalkoznia. Rámutatott: nem Biró nemzetiségével van baja, hiszen Markó Bélát és Kelemen Hunort nagyra becsülte a művelődési miniszteri tisztségben. Victor Ponta miniszterelnök ugyanakkor kijelentette: nem változtat az elhatározásán, és fenntartja a jelöléseket. „Kocsmai stílusúnak” nevezte Băsescu nyilatkozatát, és leszögezte: a minisztériumokban szakértők foglalkoznak a szakkérdésekkel, a miniszterek pedig politikusok, akik politikai felelősséget vállalnak a döntésekért. Az RMDSZ is közölte: fenntartja Biró jelölését.

Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke egyébként pénteken, Băsescu nyilatkozata előtt azt mondta: az RMDSZ azért marad tagja a bukaresti kormánykoalíciónak, mert „belülről” több esélyt lát az erdélyi magyarságnak fontos kormányzati álláspontok befolyásolására, mint ellenzékéből. „A kormányból léptem ki, nem a koalícióból” – mondta az MTI-nek az RMDSZ elnöke. Hozzátette: a koalíciós egyeztetéseken az RMDSZ küldöttségét továbbra is ő vezeti annak érdekében, hogy érvényesítsék a 2014 márciusában megkötött koalíciós megállapodás előírásait. „Hogyha meg akarjuk próbálni befolyásolni a különböző kormányzati döntéseket, beleértve azt az álláspontot is, amit én hihetetlenül rossznak tartok, a Minority SafePack kapcsán a luxembourgi perbe való (román) beavatkozást, akkor ehhez ma nagyobb esélyünk van úgy, hogy a kormányzaton belül próbáljuk ezt a

munkát elvégezni, mint hogy kívülről próbáljuk a munkát befolyásolni” – magyarázta az RMDSZ elnöke.

Csáky: Senkinek sem kell féltennie a magyarságát

Senkinek sem kell féltennie felvidéki magyarságát – jelentette ki Csáky Pál, az MKP EP-képviselője az Echo TV-ben. A beszélgetés során Csáky kifejtette, jelenleg sokkal hatékonyabb európai védelem nyújtható a kisebbségben élő magyaroknak, mint eddig, bár abbéli reményének is hangot adott, hogy ilyen vonatkozásban kevés munkája lesz, azaz sem Szlovákiából, sem Romániából, sem esetleg más országból nem lesz olyan beadvány, amelyet ki kellene vizsgálni, ergo nem leszek kisebbségi jogsértések, nyugalom lesz, és a többségi hatalom békén hagyja a kisebbségeket. „Amennyiben azonban bármi történik, tehát bárki a felvidéki magyarok vagy a felvidéki magyar intézmények közül úgy érezné, hogy a hatalom, a kormány, a parlament a jogaiban korlátozza őt, akkor természetesen készek vagyunk európai ügyet csinálni a kérdésből” – jelentette ki Csáky Pál. Az EP-képviselő szerint mindenki tudja, hogy a szlovák állampolgársági törvény jelenlegi változata tarthatatlan, hiszen csaknem ezer már azoknak a személyeknek a száma, akiket erre a törvényre hivatkozva akarataik ellenére erőszakos módon megfosztottak a szlovák állampolgárságuktól. Csáky szerint jó lenne úgy is nyomást gyakorolni Szlovákiára ez ügyben, hogy visegrádi koordináció indulna a kérdésben, azaz a visegrádi négyek megpróbálnák összehangolni az ezzel kapcsolatos jogi és politikai nézeteiket. Csáky kifejtette továbbá, hogy a konkrét törvénymódosítást már évek óta ígérik Szlovákiában, ám a jogászok számára nem egyszerű a feladvány. „Nem egyszerű úgy megoldani a szlovák–német, szlovák–olasz, szlovák–osztrák, szlovák–brit kettős állampolgárság ügyét, hogy közben a szülőföldükön maradni akaró magyarok ügyét ne oldják meg” – vélekedik Csáky, aki szerint ha kettős mércét vezetnek be egy törvényben, akkor annak apartheid sugallata lehet, ami nemzetközi szinten nem állja meg a helyét.

Pásztor Bálint szerint a VMSZ által kiharcolt garanciák védik a vajdasági magyar médiát

A Szerbiában élő kisebbségek, így a vajdasági magyarság tájékoztatásra való jogainak teljesülését biztosítják azok a garanciák, amelyek a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) tárgyalásai nyomán kerültek a három új tájékoztatási törvény javaslatába – mondta el Pásztor Bálint, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) parlamenti frakcióvezetője. A frakcióvezető hangsúlyozta, a zombori vagy a kúlai rádió 2007-es, rosszul végződő magánosítása miatt most a lehető legkomolyabb garanciákat harcolták ki a kisebbségi nyelven tájékoztató, de magánosítás előtt álló médiumok számára, továbbá síkra szálltak

azért is, hogy a kisebbségi nemzeti tanácsok által alapított, társalapított médiumok stabil állami pénzelésben részesülhessenek. Pásztor Bálint nyilatkozatában hangsúlyozta, a VMSZ tíz éve harcol a kisebbségi nyelveken tájékoztató médiumok privatizálása ellen, a most elfogadott három médiatörvény javaslatának megszületésekor pedig azonnal komoly tárgyalásokba kezdtek Ivan Tasovac szerbiai szakminiszterrel, ennek eredményeként sikerült elérni, hogy a Magyar Nemzeti Tanács a gazdasági társaságokként működő Magyar Szó és Hét Nap alapítója is maradjon. A szerbiai parlament szombaton szavazattöbbséggel elfogadta a három új médiatörvényt. A képviselők 182 igen szavazattal fogadták el a köztájékoztatásról és médiáról szóló törvényt, amely előírja az összes sajtóorgánium magánosításának befejezését 2015 júliusáig. A törvényalkotók szerint ez a jogszabály minden feltételt biztosít a független, szakmai médiumok meg a médiarendszer szabad fejlődéséhez, ennek a rendszernek pedig biztosítani kell a polgároknak a társadalmi élet minden területével kapcsolatos információk és egyéb tartalmak iránti igényét. A törvények vitája kapcsán Pásztor Bálint, a VMSZ frakcióvezetője megerősítette az Újvidéki Rádióknak, hogy a Magyar Szó és a Hét Nap gazdasági társaságként megmarad a Nemzeti Tanács hatáskörében, és továbbra is normatív alapú lesz a finanszírozása. Eközben Nedim Sejdinović, a Vajdasági Újságírók Független Egyesület (NDNV) Végrehajtó Bizottságának elnöke arra figyelmeztetett, hogy a médiatörvény értelmében a nemzeti tanácsok politikai monopóliumot fognak élvezni a kisebbségi nyelven történő tájékoztatás terén, ami véleménye szerint, „kétségbeejtő és elfogadhatatlan”. Sejdinović szerint a köztájékoztatásról szóló törvényből kikerültek azok a rendelkezések, amelyek garantálták a kisebbségi nemzeti tanácsok által alapított médiumok szerkesztéspolitikájának autonómiáját.

Ukrán válság: kárpátaljai félelem a mozgósítás miatt

A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és három történelmi egyház, a Kárpátaljai Református Egyház, a Kárpátaljai Római Katolikus Egyház, valamint a Munkácsi Görög Katolikus Egyházmegye Beregszászi Esperesi Kerülete nyilatkozatban fejezték ki aggodalmukat a részleges katonai mozgósítás elindítása miatt, felszólítva az illetékes hatóságokat, hogy a Kárpátaljáról behívott tartalékosokat ne vigyék a háborús övezetbe. Az aláírók érthetetlennek nevezik, hogy amíg a kárpátaljai fiatalokat behívják a hadseregbe, addig kelet-ukrajnai hadköteles férfiak a megyében menekült státuszt élveznek és mentesülnek a behívás alól. A KMKSZ és az egyházak felszólították az ország vezetőit, hogy mielőbb tiltsák meg a felkészületlen 18-20 éves ifjak részvételét a katonai műveletekben, és ne vigyék a Kárpátaljáról behívott tartalékosokat az ország háborús övezetébe. „Úgy véljük, hogy a harci cselekményekbe csak a hivatásos katonai és rendvédelmi állományt kell bevonni. A férfiak tömeges behívása további károkat okoz az amúgy is gyengülő gazdaságnak” - áll a dokumentumban. A nyilatkozatot jegyzők felhívták

az illetékesek figyelmét, hogy a menekülteket ne telepítsék tömegével egy helyre, és figyeljenek oda arra, hogy az ne változtassa meg az etnikai arányokat.

Navracsics Tibor külgazdasági és külügyminiszter információt kért ukrán kollégájától az ukrainai katonai mozgósításokról, amelyek kapcsán Pavlo Klimkin kiemelte: nem etnikai alapon történnek - tájékoztatott a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM). A KKM nyilatkozatban közölte: fokozott figyelemmel kísérik azokat a híradásokat, amelyek nyugtalanságot és félelmet váltanak ki a kárpátaljai többnemzetiségű lakosságban a mozgósításokkal kapcsolatban. A minisztérium Magyarország ukrainai külképviseletein keresztül állandó kapcsolatban van az ország központi és helyi adminisztrációjával, valamint a kárpátaljai egyházak és társadalmi szervezetek képviselőivel, akik folyamatosan tájékoztatnak az eseményekről.

A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke, Brenzovics László információi szerint a részleges mozgósítás harmadik szakaszában Kárpátalján 2500 ember, arányaiban körülbelül 250 magyar nemzetiségű férfi behívásával lehet számolni. A megyei hadkiegészítő parancsnokság adatai szerint Kárpátalja 80 ezer tartalékosának fele nem tartózkodik Ukrajnában. Ők nincsenek lejelentve a hadkiegészítő parancsnokságon, emiatt a kézbesített behívók száma jelentős mértékben meghaladta a Kárpátaljának szánt kvótát, ami feszültséghez, tüntetésekhez és útlezárásokhoz vezetett a kárpátaljai településeken.

Jogsértő kormányrendelet a földrajzi nevek írásáról

A szlovén kormány július 24-én rendeletet fogadott el a földrajzi nevek írásáról a nemzetiségileg vegyesen lakott területeken a Szlovén Köztársaság állami térképein. A rendelet sérti a nemzetiségi jogokat, ugyanis annak 3. cikkelyének második bekezdésében az a megfogalmazás áll, hogy az úgynevezett egyéb földrajzi nevek (például településrészek, fontosabb épületek, vízterületek, térségek és közlekedési adottságok) az állami térképeken a nemzetiségileg vegyesen lakott területeken csak szlovén nyelven szerepelhetnek, olasz és magyar nyelven pedig csak abban az esetben, ha a szlovén kormány földrajzi nevekkel foglalkozó munkatestülete „standardizálta a térképre írandó földrajzi nevet olasz vagy magyar nyelven.” Ez a megfogalmazás sérti az Alkotmány rendelkezéseit, az önállósulási dokumentumokat, a nemzetközi kisebbségvédelmi jogrendeleteket, az olasz és a magyar őshonos kisebbségek védelméről szóló törvényrendeleteket, illetve a kisebbségi nyelvek használatáról szóló rendeletet, valamint lehetőséget biztosít a földrajzi fogalmak különböző kétnyelvű interpretációjára. Göncz László magyar és Roberto Battelli olasz nemzetiségi országgyűlési képviselők Alenka Bratušek ügyvezető kormányfőhöz intézett levelükben tiltakoznak a rendelet említett cikkelye ellen és kérik a cikkely sürgős módosítását még az ügyvezető kormány alatt. A képviselők hangsúlyozzák, hogy a földrajzi nevek megkülönböztetésének nincs sem törvényes, sem más normatív alapja, ez inkább az eddigi rossz gyakorlaton alapul. A Szlovén Köztársaság Kormányának a nemzetiségileg vegyesen lakott területek földrajzi

nevei standardizálásában illetékes munkatestületének szerepe pedig szerintük nem magyarázat arra, hogy a földrajzi nevek két különböző kritérium szerint kerüljenek a térképekre. A nemzetiségi képviselők a levélben felvetik azt is, hogy ilyen jellegű kérdésekben a kormány, illetve az illetékes szolgálat miért nem egyezett a nemzetiségi képviselőcsoporttal, valamint miért került a rendelet hirtelen elfogadásra most, a kormány leköszönő időszakában.

